

Prolegomena (nebo raději česky: O podstatě hudby)

Ne každá substance požívající autorské ochrany disponuje takovou tajemnou výjimečností jako hudební dílo. Je dílo zbožím? Je možné ho libovolně zcizovat a využívat? Je důležité pro lidský život a jak vůbec? Je možné, jak nám tvrdí někteří odpůrci a nepřátelé, si představit curriculum lidského života bez hudby?

Takové a podobné otázky se honí mojí hlavou před elitním Valným shromážděním členů OSA.

V čem vidím toto shromáždění tvůrců jako elitní a proč?

Dotýká se, ano, tvoří tu magickou substanci, o které filozof Schopenhauer tvrdil, že má obrovskou moc a do lidského života přináší motiv nevšednosti, posvátnosti a výjimečnosti. Mnozí další myslitelé se zaměřili na onu transcendentální povahu hudby a nadali její autory božskou mocí a silou. Německá klasická filozofie ústy Friedricha Schellinga nazývá skladatele neosobně „das Genium“ a k jeho vlastnostem počítá především přímý, intuitivní vhled do jsoucna, který racionální poznání získává jen odvozeně.

Bible suše konstatuje, že po babylonském zmatení jazyků zůstala hudba tím jediným obecně srozumitelným

prostředkem. Ale nechceme dnes zabřednout do zbytečného filozofování. Chceme jen zdůraznit, že fenomén hudby míří na tu nejvnitřnější lidskou podstatu, že oslovuje každého člověka bez výjimky. V celé historii lidstva nebylo životního rituálu, který by se neoslavoval hudbou. I komunisté si před každým sjezdem zazpívali Internacionálu. A zpívalo se i při cinkání klíči na Václavském náměstí. Ať už jde o narození, svatbu, výhru v bitvě nebo smrt, stále se hraje. A bude se hrát dále, možná i více. Nepochybně tedy těm chmurným úvahám o tom, že hudba je jen jakousi kulisou, nějakým oslazením a povzbuzením naší chuti konzumovat a že se bez ní obejdeme. Tím, že je spjata s vnitřním, někdy i nevědomým prožíváním, je výrazem našeho předracionálního nastavení. To nedůležité chvění vzduchu je branou do našeho

nejvlastnějšího nitra, tóny oslovují lidská srdce bez ohledu na rasu, jazyk, politickou příslušnost nebo náboženství. Hudba sama nese ty důležité pocity štěstí, lásky nebo úspěchu, ale i bezmoci, prohry a zklamání, bez kterých by lidský život nebyl krásný. A dovedeme-li tuto myšlenku dál, není právě hudba vlastně na prvním místě? Nekonstituuje právě hudba, bez nutného doteku s realitou, tyto základní lidské pocity?

Přemýšlejte o tom a važte si s pokorou toho daru „být u toho“, psát hudbu, tvořit a držet prst na zrození krásy.

Projev Martina Kratochvíla
na Valném shromáždění OSA
14. května 2015